

EEN POËZIELEESGROEP IN JE BIBLIOTHEEK

In veel leesgroepen wordt proza gelezen. Soms is er koudwatervrees om een dichtbundel te bespreken. Dat is niet nodig! Is er in jouw bibliotheek al een leesgroep en wil je in de Poëzieweek een dichtbundel voorstellen of wil je starten met een poëzieleesgroep? Hieronder bezorgen we je enkele gouden tips!

door Poëziecentrum

A. KEUZE VAN HET WERK

Een leesgroep duurt vaak twee à drie uur. Welk werk bespreek je in die tijd? Je kunt kiezen voor een specifieke dichtbundel, je kunt ook een dichter centraal stellen en gedichten uit verschillende dichtbundels bespreken óf je kiest voor een centraal thema en leest gedichten van verschillende auteurs.

Bijvoorbeeld: Tijdens de Poëzieweek zou je het Poëziegeschenk van Miriam Van hee en Hester Knibbe kunnen bespreken óf je stelt de dichters, Miriam Van hee en Hester Knibbe, centraal en kiest gedichten uit verschillende bundels, óf je bespreekt gedichten rond het thema vriendschap van verschillende dichters.

Alles hangt af van de leesbegeleider en de wensen van de groep.

Vooraf kun je bij de groep eventueel al eens peilen naar:

- ❖ leesniveau
- ❖ verwachtingen
- ❖ kennis van dichters/poëzie
- ❖ leefwereld, welke thema's spreken hen aan (er zijn heel veel thema's in poëzie)

Wil je meerdere sessies organiseren, dan kun je rekening houden met:

- ❖ actualiteit/pers: prijswinnaar, overlijden, recensie in de krant
- ❖ afwisseling: jong/ouder, Nederlandstalig, vertaald, diverse stromingen (klassiek/spoken word ...)

B. BESPREKING WERK

Inspiratie voor goede titels én meer achtergrondinformatie kun je op verschillende plekken vinden:

WEBSITES

website van Poëziecentrum: www.poeziecentrum.be
aanwinstenlijsten: www.poeziecentrum.be/collectie/aanwinsten
info over poëzie in Vlaanderen: www.poeziecentraal.be
zoeken op titel/auteur: www.bibliotheek.be
over auteurs: www.dbnl.org
recensies: www.mappalibri.be
websites dichters
wikipedia
poëzienieus:
> facebookpagina Poëziecentrum
> www.tzum.info

TIJDSCHRIFTEN

tijdschrift *Poëziekrant*: recensies, interviews, gedichten
tijdschrift *Awater*: recensies, interviews, gedichten

BOEKEN (SECUNDAIRE LITERATUUR)

Dera J., Van der Starre K., Posman S., *Dichters van het nieuwe millennium*, Vantilt, 2016.
Dera J., De Strycker C., *Bundels van het nieuwe millennium*, Vantilt/Poëziecentrum, 2018.
Dera J., De Strycker C., *Gedichten van het nieuwe millennium*, PoëzieCentrum, 2021.
Van der Starre K., Zijlstra, B., *24 uur in het licht van Kila&Babsie*, in de reeks woorden temmen, grange fontaine, 2018.
Dera, J., Van den Broeck C., *Van kop tot teen*, in de reeks woorden temmen, grange fontaine, 2020.
Van Gasse L., Ham, L., *Toon de stad met Lies Van Gasse en Laurens Ham*, in de reeks woorden temmen, grange fontaine, 2023.
Van Strijtem, I., *Iedereen dichter*, Lannoo, 2018.
Dera J., *Poëzie als alternatief*, Wereldbibliotheek, 2021.
Roose A., Van Pelt J., *Great poems. Houden van beroemde gedichten*, Academie Press, 2021.

KNIPSELMAPPEN

bibliotheeken & Poëziecentrum

BEELD EN GELUID

www.paukeslag.org: Paukeslag. Een website voor levend poëzie-erfgoed is een multimediaal platform voor de ontsluiting van poëzie-erfgoed.
podcasts Poëziecentrum: beeldspraak en beeldspraak klassiek

> <https://www.poeziecentrum.be/projecten/podcast-beeldspraak>

C. VOORBEREIDING

Kies enkele gedichten die je wilt bespreken. Ontdek thema's en bedenk vragen zoals:

- ❖ Wat is de sfeer? (donker/licht)
- ❖ Zijn er woorden/zinnen die extra aanspreken?
- ❖ Zijn er personages in het gedicht?
- ❖ Waar zou het gedicht zich afspelen?
- ❖ Zijn er woorden die terugkeren?
- ❖ Hoe is het ritme? (traag/snel)
- ❖ Hoe kijkt de dichter naar de wereld?
- ❖ ...

Weet dat je gedichten enkele keren moet herlezen. De betekenis wordt niet meteen onthuld. Dat maakt het lezen van gedicht net boeiend!

Op zoek naar handvatten bij het lezen van poëzie? Check je dan eens deze zeer leesbare boeken van de Nederlandse dichteres en poëzie-ambassadeur Ellen Deckwitz:

Olijven moet je leren lezen. Een cursus genieten van poëzie (Atlas Contact, 2021, 2^e druk)

Ellen Deckwitz laat in dit boek zien dat poëzie zo veel meer kan zijn dan we vaak denken. Acht regels kunnen al de impact hebben van een natuurdocumentaire en actiefilm ineen: tegelijkertijd grappig en schrijnend, ontroerend en ontluisterend.

Dit gaat niet over grasmaaien. Hoe lees je poëzie (Uitgeverij Pluim, 2020)

In dit boek legt Ellen Deckwitz uit waarom poëzie iedereen kan raken. Ze biedt een helpende hand en neemt je mee langs de vele ontroerende, dramatische, ronduit hilarische en verbeeldingsrijke paden die de poëzie rijk is. Poëzie voor dummies.

Een ander prettig leesbaar boek over poëzie schreef auteur en leesambassadeur Lidewijde Paris: *Een gedicht is ook maar een ding. Een eigenzinnige speurtocht door de Nederlandstalige poëzie* (Meulenhoff, 2021). Lidewijde Paris was nieuwsgierig naar allerlei aspecten van dit literaire genre. Hoe wordt een gedicht gemaakt? En is het dan af of verandert het nog wel eens daarna? O ja: wat is een gedicht eigenlijk? Wat moet je met onbegrijpelijke gedichten? Mag je ook van kitscherige gedichten houden?

Je kunt bijkomende info opzoeken en zo de leeservaring verdiepen:

- ❖ korte biografie
- ❖ periode / stroming
- ❖ bibliografie
- ❖ typische kenmerken: inhoud/vorm
- ❖ literaire prijzen
- ❖ visie recensenten

Eventueel kun je een handige structuur op papier zetten voor de deelnemers.

D. GESPREKSVORMEN EN VERLOOP VAN DE SESSIE

De structuur van een (poëzie)leesgroep kan een vast stramien volgen.

- ❖ **Rondvraag: eerste indrukken**
eventueel kun je een structuur/infobundel uitdelen
- ❖ **Voorstellen dichter aan groep**
thema's, levensvisie dichter
- ❖ **Lezen**
Lees het hele gedicht luidop voor of laat iemand uit de groep het voorlezen.
Daarna ga je elk fragment voorlezen en laat je telkens tijd laten voor de bespreking.
- ❖ **Eventueel kun je een audio-of videofragmenten voorzien.** De stem van de dichter voegt vaak betekenis toe.
- ❖ **Je kunt de groep verdelen in kleinere groepjes.** Elke groep bespreekt een gedicht. Eenmaal terug in de grote groep stelt elke groep zijn gedicht voor. Misschien wil je wel een speeddate organiseren. De deelnemers gaan in twee rijen over mekaar zitten. Gedurende twee minuten wisselen de deelnemers ideeën en gedachten uit over het gedicht. Na twee minuten schuift iedereen een plaatsje op.
- ❖ **Evaluatie en eventueel keuze volgende dichter**
Uiteraard kan je ervoor kiezen om de structuur om te gooien. Je kunt meteen met een gedicht beginnen of met een kort videofragment. Of met een speeddate.

SAMEN LEZEN/SHARED READING

Ken je de methode van Samen Lezen/Shared Reading? In een 'Samen Lezen-leesgroep' vormt de leesbeleving en persoonlijke interpretatie van de deelnemers de basis van het gesprek. Er wordt niet ingegaan op de levensloop en/of poëtica van de dichter. De deelnemers hoeven thuis ook niets voor te bereiden. De sessies richten zich op mensen die moeilijk toegang hebben tot literatuur, onder meer gevangenen, mensen met psychische problemen en mensen in armoede. De methode is bedacht door de Britse Jane Davis. In Vlaanderen coördineert Het Lezerscollectief een groot netwerk van leesbegeleiders. Ze organiseren opleidingen, studiedagen en publiceerden al verschillende bloemlezingen.

Meer info:

- ❖ <https://lezerscollectief.be/nl/>
- ❖ <https://www.thereader.org.uk/>

E. EXTRA ACTIVITEIT

Na het lezen van het werk van de dichter kan het interessant zijn om de dichter te ontmoeten! Organiseer in je bibliotheek een lezing, al dan niet voor een breder publiek.

Hulp nodig bij het organiseren van deze activiteit? Contacteer:

www.schrijverscentrale.nl

www.auteurslezingen.be

TIPS VOOR HET OPSTARTEN VAN EEN LEESGROEP

❖ **Probiblio** ondersteunt leeskringen onder andere met boekenlijsten, handleidingen en communicatietips.

www.probiblio.be (zoekterm: leeskring)

❖ Het online platform van de VRT **LangZullenWeLezen** bundelt drie tips voor het beginnen van een leesclub van literatuurwetenschapper Kila van der Starre.

Er is ook een filmpje waarin wordt toegelicht hoe je poëzie kunt bespreken!

<https://www.langzullenwelezen.be/nieuws/hoe-begin-je-aan-een-leesclub>

Opgelet: de website LangZullenWeLezen gaat vanaf begin volgende jaar offline.